

The people of Nigeria versus Shell: De rechtszaak stap voor stap

Slachtoffers van olievervuiling vanuit Shell installaties in Nigeria zijn samen met Milieudefensie een rechtszaak begonnen tegen Shell Nigeria en de moedermaatschappij van Shell in Nederland. Drie gevallen van olievervuiling in drie verschillende dorpen zijn aan de rechter voorgelegd in drie aparte rechtszaken, de zaken Oruma, Goi en Ikot Ada Udo. In deze factsheet beschrijft Milieudefensie in chronologische volgorde het verloop van de zaken en probeert het vervolg van de procedures te schetsen.

Bewoners van de Niger Delta, Nigeriaanse en buitenlandse milieuorganisaties protesteren al decennia tegen de wantoestanden bij de oliewinning door Shell en andere bedrijven. Nadat rechtszaken in Nigeria zelf niet effectief bleken, besloten vier Nigeriaanse boeren, Friends of the Earth Nigeria en Milieudefensie (Friends of the Earth Nederland), zowel Shell Nigeria als het hoofdkantoor in Nederland tegelijkertijd voor de Nederlandse rechter te dagen in verband met drie schrijnende zaken. De hele geschiedenis en achtergronden leest u op www.shellrechtszaak.nl

9 mei 2008: Aansprakelijkheidsstelling

Slachtoffers van olielekkages uit de Nigeriaanse dorpjes Oruma, Goi en Ikot Ada Udo en Milieudefensie, stellen Shell aansprakelijk voor geleden schade.

20 juni 2008: Antwoord van Shell

Shell zet in een brief haar visie op de drie zaken uiteen en stuurt een beperkt aantal (openbare) stukken mee. Shell ontkent fouten te hebben gemaakt en ontkent dat de Shell holding een verantwoordelijkheid heeft voor gebeurtenissen in Nigeria.

7 november 2008: Dagvaarding Oruma

Milieudefensie en de Nigeriaanse eisers dienen de eerste van in totaal drie dagvaardingen in, waarin de aanklacht tegen Shell voor de lekkage in Oruma gedetailleerder is beschreven.

6 mei 2009: Dagvaardingen Goi en Ikot Ada Udo

Indiening van de dagvaardingen waarin de aanklachten tegen Shell voor de lekkages in de dorpen Goi en Ikot Ada Udo gedetailleerder worden beschreven.

13 mei 2009: Shell betwist jurisdictie Haagse rechtbank over Shell Nigeria (Oruma)

Shell stelt dat Shell Nigeria een Nigeriaans bedrijf is en dus niet voor de Nederlandse rechter hoeft te verschijnen. Volgens de Nigeriaanse eisers en Milieudefensie opereert het Shell-concern als

eenheid en is het dus geoorloofd om de beide bedrijven (Shell Nigeria én het hoofdkantoor in Nederland) in de procedures gezamenlijk te behandelen. Hierover gaat de eerste zitting van de rechtszaak in het gerechtshof in Den Haag.

8 juli 2009: Antwoord advocaat boeren en Milieudefensie (Oruma)

De advocaat van de Nigeriaanse boeren en Milieudefensie weerlegt in een schriftelijke reactie de beweringen die Shell in mei deed over de bevoegdheid van de Nederlandse rechter en geeft een voorlopig antwoord op de beweringen van Shell over de feitelijke gebeurtenissen in Oruma.

28 oktober 2009: Shell betwist jurisdictie rechtbank over Shell Nigeria (Goi)

Ook in de zaak Goi stelt Shell dat de rechter niet bevoegd zou zijn over Shell Nigeria.

28 oktober 2009: Shell betwist jurisdictie rechtbank over Shell Nigeria (Ikot Ada Udo)

In de zaak Ikot Ada Udo stelt Shell niet alleen dat de Nederlandse rechter niet bevoegd is, maar ook dat de aanklacht pas kan worden behandeld als andere lopende rechtszaken in Nigeria over dezelfde lekkage zijn afgerond, de 'lis pendis'-kwestie. Het zou gaan om een zaak waarin een aantal dorpelingen uit Ikot Ada Udo (die geen partij zijn in de zaak in Den Haag) in een slepende procedure een schadevergoeding eisen.

3 december 2009: Eerste zitting in zaak Oruma

De eerste zitting concentreert zich enkel op de bevoegdheidskwestie in de zaak Oruma.

30 december 2009: Uitspraak in de bevoegdheidskwestie in de zaak Oruma

De rechter verwierpt het argument van Shell dat de Nederlandse rechtbank niet kan oordelen over Shell Nigeria. Er komt waarschijnlijk geen zitting over deze kwestie in de andere twee zaken, omdat daar exact hetzelfde argument gebruikt wordt.

24 februari 2010: Uitspraak in de bevoegdheidskwestie in de zaken Goi en Ikot Ada Udo

De Haagse rechtbank heeft bepaald dat de Nederlandse rechter ook bevoegd is te oordelen over de activiteiten van Shell Nigeria in de twee andere Nigeriaanse dorpen, Goi en Ikot Ada Udo.

24 maart 2010: Advocaat eist inzage in documenten Shell over Oruma en vraagt uitstel

Al in de aansprakelijkheidsstelling in mei 2008, vroeg de advocaat van de boeren en Milieudefensie om inzage in bewijsmateriaal dat bij Shell ligt. Nu wordt de rechter gevraagd Shell tot openbaarheid te dwingen. Dit heet een exhibitieverzoek. Het gaat om documenten over de lekkage in Oruma en over de manier waarop binnen Shell verantwoordelijkheden zijn belegd.

De advocaat vraagt tevens uitstel aan om het resultaat van het verzoek nog in de definitieve schriftelijke inbreng te kunnen verwerken.

24 maart 2010: voormalige moedermaatschappijen ook voor de rechter gedaagd

De advocaat van Milieudefensie en de Nigeriaanse eisers dient op deze datum ook dagvaardingen in tegen de voormalige moedermaatschappijen van het Shell Concern. Dit is nodig omdat Royal Dutch Shell Plc. zich op het standpunt stelt dat het niet aansprakelijk is, omdat het ten tijde van de lekkages formeel nog niet bestond. Nu worden ook Shell Petroleum N.V. en Shell Transport and Trading formeel in de procedure betrokken.

16 Juni 2010 Antwoord Shell op eis tot openbaarmaking documenten (exhibitie)

In haar conclusie van antwoord betoogt Shell dat er diverse formele redenen zijn waarom het interne documenten niet kan, mag of openbaar moet maken.

8 September 2010: Advocaat levert definitieve schriftelijke inbreng Oruma en Shell finale inbreng over litispendingie Ikot Ada Udo

De advocaat van de eisers levert de finale schriftelijke inbreng in de exhibitiekwestie in de zaak Oruma. Shell mag hier nog op reageren. Tevens levert Shell de finale schriftelijke inbreng aangaande de litispendingiekwestie in Ikot Ada Udo. De vraag is of er in Nederland een rechtszaak gestart mag worden als in Nigeria een kwestie over dezelfde lekkage al door een rechtbank behandeld wordt. De eisers mogen hier nog op reageren.

2 December 2010: Bezwaar Shell over zaak Ikot Ada Udo door rechter afgewezen

De stelling van Shell dat wegens litispendingie de zaak Ikot Ada Udo voorlopig moet wachten vond de rechter onvoldoende onderbouwd.

19 mei 2011: Zitting exhibitie in de drie zaken

Op 19 mei heeft er een openbare zitting plaatsgevonden waar Shell en de eisers de laatste argumenten hebben gewisseld in de exhibitiekwestie (inzage in Shell documenten).

September 2011: Uitspraak exhibitie-kwestie

Shell hoeft geen inzage te verlenen in interne documenten, die meer licht kunnen werpen op de toedracht rond lekkages uit Shell-oliepijpleidingen in Nigeria en op de betrokkenheid daarbij van het moederbedrijf. Alleen een aantal rapporten die door onderaannemers zijn opgesteld mogen door de advocaat van Milieudefensie en de boeren worden ingezien. Het gaat om rapporten van een onderaannemer van Shell in het dorp Goi. De rechtbank stelt dat pas inzage kan worden gegeven als voldoende is onderbouwd dat Shell aansprakelijk kan zijn. Milieudefensie wijst er op dat een deel van die bewijzen nu juist uit de opgevraagde documenten bestaat. De rechtbank oordeelde eveneens dat Milieudefensie samen met de boeren kan blijven optrekken. Shell verzette zich vergeefs tegen het feit dat ook Milieudefensie als procespartij optreedt.

14 december 2011: start behandeling hoofdzaak van de zaken Oruma, Goi en Ikot Ada Udo

De advocaat van Milieudefensie en de Nigeriaanse eisers leveren de definitieve schriftelijke inbreng in, de repliek. Shell reageert op 14 april in een dupliek.

11 oktober 2012: Zitting rechtbank

Op 11 oktober 2012 om 9.30 uur vindt de eerste openbare zitting plaats in de rechtszaak. Deze zal gaan over de gang van zaken tijdens de lekkages in Oruma, Goi en Ikot Ada Udo en de aansprakelijkheid van Shell. Tijdens de zitting(en) zullen argumenten worden uitgewisseld tussen Shell en de eisers.

2013: Uitspraak

Begin 2013 verwachten we een uitspraak in de drie zaken. Het is mogelijk dat er vervolgens een hoger beroep volgt bij een gerechtshof.

Milieudefensie, oktober 2011

Milieudefensie. Een wereld te winnen.

